

2024 ජනවාරි 08

ගරු ටීරාන් අලස් මහතා
ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන ආරක්ෂාව පිලිබඳ අමාත්‍ය
14 වැනි මහල, සුහුරුපාය, සුභතිපුර පාර
බත්තරමුල්ල, ශ්‍රී ලංකාව

හිතවත් අලස් අමාත්‍යතුමනි,

ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිලිබඳ පනත් කෙටුම්පත පිලිබඳ ආසියානු අන්තර්ජාල සන්ධානයේ කරුණු දැක්වීම

ආසියානු අන්තර්ජාල සන්ධානය (“AIC”) සහ එහි සාමාජිකයින් වෙනුවෙන් අප මෙම ලිඛිත කරුණු දැක්වීම සිදුකරන්නේ, දැනට සලකා බැලෙමින් පවතින මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිලිබඳ පනත් කෙටුම්පත (“OSB”) සම්බන්ධයෙන් වන අපගේ සැලකිල්ල දැන්වීමට මෙන්ම එය වඩාත් පුළුල් සංශෝධනයන්ට සහ ප්‍රතිසංස්කරණයන්ට ද බඳුන් කළයුතුයැයි යන මතය වෙනුවෙන් පෙනීසිටිමිනි. කර්මාන්තය සමගින් මේ දක්වා ගෙන ඇති ප්‍රයත්න අපගේ ඇගයීමට ලක්වන අතරම පනත් කෙටුම්පතට අදාළ සංකීර්ණතා සහ සියුම් වෙනස්කම් සලකාබැලීම පිණිස විස්තීරණ සහ අර්ථාන්විත අදහස් විමසීමක් සිදුකිරීම අත්‍යවශ්‍ය කාරණයකි.

ව්‍යවස්ථාදායක ක්‍රියාවලිය පැටලී සහගත බව සහ අදහස් විමසීම දිගටම සිදුවන බව අපි පිළිගන්නෙමු. එසේනමුත්, පනත් කෙටුම්පත එලදායීවීමෙන්ම පමණක් නොව එහි විෂය පථයෙන් සහ ප්‍රවේශයෙන් ද එය සමබර, සමානුපාතික සහ ප්‍රයෝගිකවීම ද එකසේ ඉතා වැදගත්ය. යෝජිත නීති සම්පාදනය, එහි වත්මන් ස්වරූපයෙන් ගත් කල්හී සැලකියයුතු අභියෝග රාශියක් ඇති කරයි. ඒවා පුළුල් ලෙස සැලකිල්ලට නොගතහොත් එමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ඩිජිටල් ආර්ථිකයේ අපේක්ෂිත වර්ධනය දුර්වලකරවීමට ඉඩ තිබේ. ආසියානු අන්තර්ජාල සන්ධානයෙහි කරුණු දැක්වීම් මේ සමග අමුණා ඇත.

අපගේ සැලකිල්ල යොමුවී ඇති නොයෙක් කරුණු අතර නිශ්චිත වගන්තින්ට අදාලව, පරාසයක විහිදුනු; නියාමන ස්වාධීනත්වය සහ පාරභෞමිකව යොදාගැනෙන අතරමැදියන් ගැන වූ අතිශයින්ම පැතිරුණු අර්ථදැක්වීම්, තහනම් ප්‍රකාශන නිර්ණය කෙරෙන නොපැහැදිලි නාමකරණ, අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් සහ හොඳම භාවිතයන් පිළිබඳව වූ ප්‍රමිතීන්ගෙන් අපසරණයවීම ඇතුළු තවත් බොහෝ දෑ වෙයි.

ශ්‍රී ලංකා රජය සමග කර්මාන්තයේ අඛණ්ඩ සම්බන්ධතාවයේ කොටසක් ලෙස සැලකිල්ලට බඳුන්වන ප්‍රධාන කරුණු සහ නිර්දේශ මෙම ලිපියට අමුණා තිබේ. ආසියානු අන්තර්ජාල සන්ධානයේ අදහස වන්නේ අප විසින් හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රධාන සැලකිල්ල යොමුවිය යුතු ගැටලුවලට වගන්තියෙන් වගන්තියට පමණක් සිදුකරන සංස්කරණයන්ගෙන් ප්‍රමාණවත් විසඳුමක් නොලැබෙන බවයි. පුළුල් සංශෝධනයන්ගෙන් තොරව යෝජිත නීතිකරණය ක්‍රියාවෙහි යෙදවීමට නොහැකිය යන්න අපගේ බලවත් විශ්වාසයයි.

අලස් අමාත්‍යතුමනි,

යෝජිත මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිළිබඳ පනත් කෙටුම්පතෙන් සිදුවිය හැකි ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක සුළුකොට තැකිය නොහැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ ඩිජිටල් පාරිසරික පද්ධතිය රැඳී ඇත්තේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක ප්‍රපාතය අහිමුවෙහිය. එනිසා නවෝත්පාදනය සහ ආයෝජන දිරිගැන්වෙන වාතාවරණයක් පෝෂණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කාරණයකි. අපගේ කරුණු දැක්වීම මගින් මතුකළ පණතේ අඩංගු සාපරාධී වගකීම, ආරක්ෂාස්ථාන විධිවිධාන, ක්‍රියාවලියක් සැපිරීමට ගතවන කාලය, පරිශීලකයින්ගේ දත්ත සඳහා ප්‍රවේශ, සහ අනෙකුත් තීරණාත්මක අංශ වත්මන් කෙටුම්පත යලි සලකාබැලීමේ හදිසි අවශ්‍යතාවය ඉස්මතුකරයි.

මෙවැනි නීතිකරණයක් කෙටුම්පත් කිරීමේ ඇති සංකීර්ණතා තේරුම්ගන්නා අතරම මාර්ගගත ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් ඇති ගැටලු සලකාබැලීමේ වැදගත්කම ද අපි පිළිගන්නෙමු. එබැවින් පරිශීලකයින් ආරක්ෂා කිරීම සහ ඩිජිටල් නවෝත්පාදනයට හිතකර වාතාවරණයක් අතර සමබරතාව සැලසෙන මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිළිබඳ පනත් කෙටුම්පතක් සහතික කරනු වස් මෙම අඛණ්ඩ සහයෝගී ප්‍රවේශය අත්‍යවශ්‍ය වෙයි.

ගෝලීය මට්ටමේ හොඳම භාවිතාවන්ට ගැලපෙන ආකාරයේ ඵලදායී, ක්‍රියාත්මක කළ හැකි මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිලිබඳ පනත් කෙටුම්පතක් නිර්මාණය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා රජය සමග කටයුතුකිරීමට අපි ඇප කැපවී සිටින්නෙමු. [මාර්ගගත ආරක්ෂාව සහ වගකීම සහගත අන්තර්ගතය සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ආචාරධර්ම මාලාව](#) සකස්කිරීමට ආසියානු අන්තර්ජාල සන්ධානය මීට පෙර ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය පාර්ශවකරුවන් සමග ක්‍රියාශීලීව සම්බන්ධ විය. එම සහයෝගී වැයමෙන් උකහාගත් ප්‍රවීණතාව සහ අන්තර්දානය මත පදනම්ව එම ආචාරධර්ම මාලාවේ අදාලවන මූලධර්ම පනත් කෙටුම්පතට සලකාබලන ලෙස හා හැකිනම් ඊට ඒකාබද්ධ කරන ලෙස ද නිර්දේශ කෙරේ. මෙම සහයෝගී සහ සාකච්ඡා ප්‍රවේශය පනත් කෙටුම්පතේ ඵලදායීතාව වැඩිකරන අතර ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ගගත ආරක්ෂාව සම්බන්ධ ගැටලු විසඳාගැනීමට සියලු පැති සලකා බැලෙන, ගෝලීය වශයෙන් දැනුවත් රාමුවක් සහතික කරනු ඇත.

අපගේ මෙම නවතම ඉදිරිපත්කිරීමෙන් ඉස්මතුකරන ගැටලු පිලිබඳව ශ්‍රී ලංකා රජයේ මනා අවධානය යොමුකරන මෙන් අපි ඉල්ලා සිටිමු. මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිලිබඳ පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුරටත් තොරතුරු විමසීමට සහ අර්ථාන්විත සංවාදයක යෙදීමට අපි අපේක්ෂාවෙන් පසුවන්නෙමු. නිර්දේශ සම්බන්ධයෙන් කිසියම් ගැටළුවක් හෝ පැහැදිලිකරගැනීමක් අවශ්‍යනම් අපගේ ලේකම් කාර්යාලයේ Sarthak Luthra මහතා සමග secretariat@aicasia.org හෝ දුරකථන අංක +6587391490 ඔස්සේ සම්බන්ධවන්න.

ස්තූතියි

ජෙෆ් පෙන්
කලමනාකර අධ්‍යක්ෂ
ආසියානු අන්තර්ජාල සන්ධානය (AIC)

සැලකිල්ලට ලක්වන ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර සහ නිර්දේශ

මෙම කොටසින් මතුකරන කරුණු සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කරන මෙන් අපි රජයෙන් ඉල්ලා සිටිමු.

1. තහනම් ප්‍රකාශ පිළිබඳ පුළුල් සහ අපැහැදිලි අර්ථකථන:

පනත් කෙටුම්පත (කොටස iii) මගින් අතිශයින්ම පැතිරුණු සහ නොපැහැදිලි අර්ථකථන සහිත පුළුල් පරාසයක වරදවල් ගෙනහැර දක්වයි. එය ශ්‍රී ලංකාව විසින් අපරානුමත කර තිබෙන [සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතිය](#) මගින් ස්ථාපිත අවශ්‍යතා සහ සමනුපාතිකතාව පිළිබඳ පරීක්ෂණයෙන් අසමත් වන අතර ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් ප්‍රමිතීන්ගෙන් බැහැරට විහිදේ. එවැනි පුළුල් සහ අපැහැදිලි අර්ථකථන නිසා නීත්‍යානුකූල අදහස් දැක්වීම් මර්ධනය කිරීම පිණිස නීතිය අවභාවිතා කිරීමට රජයන් නැඹුරු විය හැකිය. තවද, පුළුල් සහ අපැහැදිලි අර්ථකථන නිසා අනුමාන කළ නොහැකි තත්වයක් නිර්මාණය කෙරෙන අතර නීතිය ක්‍රියාත්මකකිරීම වලදී එකිනෙකට පටහැනි තත්වයන් උද්ගත කරයි. එය උසාවි මෙන්ම නියාමන අධිකාරීන් තුළ ද සිදුවිය හැකිය. මේ නිසා කාර්යක්ෂම සහ ඵලදායී අන්දමින් අන්තර්ගතයන්හි නීත්‍යානුකූලභාවය තක්සේරු කිරීමට සමාගම්වලට ඇති හැකියාව වැළකෙයි. අන්තර්ගතයන් ඉවත්කිරීමට ලැබෙන නීත්‍යානුකූල ඉල්ලීම්වලට ප්‍රමාණවත් පරිදි ප්‍රතිචාර දැක්වීමට නිරවුල්, පටු සහ නිශ්චිත අර්ථදැක්වීම් සහිත තහනම් ප්‍රකාශ (මාර්ගගත) වේදිකාවන්ට අත්‍යවශ්‍ය වෙයි. එවිට අදහස් ප්‍රකාශකිරීමේ මූලික අයිතියට ගරුකරන අතරම නීතිවිරෝධී අන්තර්ගතයන් ඉලක්ක කරමින් පමණක් නීතිය සම්පාදනය කර ඇති බව වේදිකාවන්ට මෙන්ම මහජනතාවට ද ඒත්තු යනු ඇත. මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට ඇති ජාත්‍යන්තර බැඳීම්වලට අනුගතවෙමින් පනත් කෙටුම්පත විසින් නිදහසේ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති අයිතිය ද ඇතුළුව, මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම සහ ගරු කිරීම සහතික කරමින් ඒ බව පිළිගත යුතු වෙයි. නිදහසේ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට ඇති අයිතිවාසිකම සීමාකිරීම් සිදුකලයුත්තේ නීත්‍යානුකූල, සමානුපාතික සහ අත්‍යවශ්‍ය හේතූන් මත සහ මතු දැක්වෙන කරුණු අවධානයට ගනිමින්ය.

- ව්‍යාප්තිය: අන්තර්ගතයෙන් බලපෑමට හෝ බලපෑමට ලක්විය හැකි ජනතාවගේ ප්‍රමාණය.

- බරපතලකම: සැබෑ ලෝකයේදී ජනතාවට සිදු වූ හෝ සිදුවිය හැකි හානියේ ප්‍රමාණය
- හදිසිය: හානියක් වීමේ ආසන්නතාව හෝ හානියක් වීමේ තර්ජනය
- විෂම සැලකීම: අන්තර්ගතයන් ඉවත්කරන ලෙස කෙරෙන ඉල්ලීම්, ජාතිය, ආගම, ස්ත්‍රීපුරුෂභාවය, ලිංගික නැමියාව හෝ වෙනත් ආරක්ෂිත වර්ගීකරණයක පදනමින් ගැනෙන එක්තරා ජන කොටසක් ඉලක්ක වීම.

2. පවතින නීතිම අනු පිටපත්කිරීම: තහනම් ප්‍රකාශයන්ට අදාළව පනත් කෙටුම්පත (කොටස iii) මගින් දක්වා ඇති අන් අය වරදට පොළඹවන විවිධ වැරදි ක්‍රියා 1983 අංක 2 දරන දණ්ඩ නීති සංග්‍රහයේ දැනටමත් දක්වා තිබේ. පනත් කෙටුම්පතේ දැක්වෙන ඒවා අනවශ්‍ය තරමටම පුළුල් බැවින්, යම් ලෙසකින් ඒවා ඉවත් කළයුතුය, නැතිනම් සැලකිය යුතු මට්ටමකට ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතුය. එසේ ප්‍රතිශෝධනය කළයුත්තේ සම්පූර්ණයෙන්ම ගැලපෙන ආකාරයට මෙන්ම තාර්කික, සාධාරණ සහ අදාළ වැරදිවලට නියමිත දඬුවම්වලට සමානුපාතික වන අයුරිනි. අවිනිශ්චිතතාවට මග පාදන අනුපිටපත් වගන්තින් පනත් කෙටුම්පතින් මගහැරිය යුතුය. ඒ වෙනුවට නොවෙනස්වන සහ නිශ්චිත නියාමනයක් සහතික කිරීම පිණිස පවතින නීති සමාලෝචනය කළ යුතුය. විශේෂයෙන්ම ආගමික හැඟීම් සහ ත්‍රස්තවාදය සම්බන්ධ වැරදි දැනටමත් ඒ නිශ්චිත නීති යටතට පත්කොට තිබේ.

3. අතරමැදියන් ගැන වූ අතීශය පුළුල් අර්ථදැක්වීම්

අවදානම සහ ක්‍රියාකාරීත්ව මට්ටම සලකා සේවා වෙන් කරනු වෙනුවට පනත් කෙටුම්පත මගින් පොදුවේ ගත්කල පුළුල් පරාසයක පැතිරුණු අතරමැදියන් ගෙනහැර දක්වා ඇති බව පෙනෙන්නට තිබේ. මෙය සියලු සේවාවන් පුරා පැතිරෙන අධි නියාමනයකට ලක්වීමේ අවදානමක් මතු කරයි. සරල වෙබ් අඩවි සහ බ්ලොග්වල සිට ඒ සඳහා සත්කාරක සේවා සැපයුම්කරුවන් (hosting providers), පුද්ගලික පණිවුඩ සේවා සහ සමාජ මාධ්‍ය ද ඊට අදාළ වෙයි. විවිධ මාර්ගගත සේවා සපයන්නන් සහ අන්තර්ජාල වේදිකාවන්ගේ මූලධාරීම්ක වෙනස්කම් සැලකිල්ලට ගැනීම අතීශය වැදගත්ය.

කිසිදු වග විභාගයක් නැති සහ පමණ ඉක්මවා පුළුල් වූ ප්‍රවේශය ද වැලැක්වීම තීරණාත්මකය. අතරමැදියන්ගෙන් අපේක්ෂාකරන අවශ්‍යතා

එකී කාර්යය සඳහා ගැලපෙන සහ අදාල විය යුතුය. උදාහරණයක් ලෙස අන්තර්ගතයන් හුවමාරු කරගන්නා වේදිකාවකට අදාලවන දෙයක් සෙවුම් යන්ත්‍රයකට, පුද්ගලික පණිවුඩ සේවාවකට හෝ ජංගම යෙදවුම් සඳහා සත්කාර සපයන වේදිකාවකට (platform that hosts mobile apps) අනුවිත හෝ තාක්ෂණානුකූලව නොගැලපීමට ඉඩ ඇත. පනත් කෙටුම්පතේ විෂය පථය අදාලවන අතරමැදියන්ට පමණක් සීමා විය යුතු අතර එය එක් අයෙකු සහ තවත් අයෙක් අතර (one-to-one) පමණක් වන පණිවුඩ සේවා වැනි පුද්ගලික සන්නිවේදන සේවාවන්ට අදාල නොවිය යුතුය.

4. සාපරාධි වගකීම: පනත් කෙටුම්පත (iii කොටස) මගින් සාපරාධි වගකීමක් වන තහනම් ප්‍රකාශන සන්නිවේදනය සම්බන්ධයෙන්, අන්තර්ජාල අතරමැදි නිලධාරියෙකුට අදාලව, දඩ මුදල් සහ වසර 5-20 දක්වාදී සිර දඬුවමක් යෝජනා කරයි. ව්‍යාජ ප්‍රකාශනයක් වැනි නීතිවිරෝධී අන්තර්ගතයක් සාපරාධිකරණයට ලක් කිරීම අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස සමානුපාතික නොවන ආකාරයට සීමා කිරීමකි. පනත් කෙටුම්පත මගින් හානියක් සිදුවේදැයි යන්න පවා නොසලකා සෑම ආකාරයකම තහනම් ප්‍රකාශන සාපරාධි කරන අතර වෝදන්වට ලක්වෙන කිසිදු අයෙකුට හෝ අතරමැදියෙකුට හෝ ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂාවක් සලන්නේ නැත. තවද අතරමැදියන් කෙරෙහි පනවන අපරාධ දඬුවම්, ව්‍යාපාරවලට එදිරිවාදී වාතාවරණයක් ඇති කරන අතර සෘජු විදේශ ආයෝජන අධෛර්යට පත් කරයි. එම නිසා සාපරාධි වගකීම පනත් කෙටුම්පතෙන් ඉවත්කල යුතුය.

a. විදේශ් රටවල ප්‍රවෘත්ති වාරණය සම්බන්ධයෙන් වන එක්සත් ජනපද ජාත්‍යන්තර වෙළඳ කොමිසමේ [වාර්තාවෙන්](#) පෙන්වාදෙන පරිදි දේශීය නියෝජිතයින්ගේ අවශ්‍යතාද ඇතුළු අපරාධ දණ්ඩනය සහිත නීති, වාරණය පැනවීමට බලය දෙන වාතාවරණයක් ඇති කරයි. එම තත්වය රජයන්ට වාරණය බලගැන්වීමට හෝ ඊට පහසුකම් සැලසීමට ඉඩකඩ විවර කරයි.

කර්මාන්තයේ නියෝජිතයින්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ අනෙකුත් හවුල්කරුන් පෙන්වාදෙන පරිදි අන්තර්ජාලයේ අහිතකර අන්තර්ගතයන්ට එරෙහිව ක්‍රියාකිරීම නිල වශයෙන් ඉලක්ක කරන මෙම

අවශ්‍යතාවන්, ඒ වෙනුවට සමාගම් සහ ඒවායේ සේවකයින් ආණ්ඩුවේ හිරිහැර සහ බලපෑම්වලට බඳුන්වීමේ වැඩි අවදානමකට ලක් කරයි

b. ශ්‍රී ලංකාව 1948 සිට මානව හිමිකම් පිලිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනයට අත්සන් තැබූ රටක් වන අතර 1980 දී සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිලිබඳ සම්මුතිය අපරානුමත කළේය. ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් පිලිබඳ පරීක්ෂණවලින් සමත්වීමට නම්, ඕනෑම මාර්ගගත භාෂණයක් යෝජිත සීමාකිරීමකට, නියාමනයකට හෝ සාපරාධීකරණයකට ලක්කරන විට ඒවා ඉහත කී අයිතිවාසිකම් සමග සංසන්දනය වන්නේදැයි සලකා බැලීම කළ යුතු වෙයි.

5. අතරමැදි වගකීම්: නීතිවිරෝධී අන්තර්ගතයන් ගැන දැනුම් දුන් මොහොතේ සිට අන්තර්ජාල වේදිකා තමන්ට හැකි උපරිමයෙන් ක්‍රියාකලත්, වගකීම සීමාකිරීමේ වාසියක් වේදිකාවන්ට ලැබෙන බවට පනත් කෙටුම්පත (31 වගන්තිය) මගින් සහතිකයක් ලැබෙන්නේ නැත. අන්තර්ගතය පිලිබඳ වගකීම දැරිය යුත්තේ කර්තෘ/උත්පාදකයා (author/originator) හෝ ප්‍රකාශක/උඩුගතකළ (publisher/uploader) තැනැත්තන් විසිනි. අන්තර්ගතය සේවා කළ, සබැඳියක් කළ (link) හෝ අන්තර්ජාලයේ සත්කාරක ලෙස කටයුතු කළ (host), අන්තර්ජාල වේදිකාවන් සැලකියයුත්තේ කර්තෘ/උත්පාදකයා (author/originator) හෝ මුල් ප්‍රකාශක/උඩුගතකළ (publisher/uploader) අයට වඩා වෙනස් ආකාරයකටය. පනත් කෙටුම්පතේ සියලුම කොටස් හෝ ඊට අදාලව ගෙනෙන ඕනෑම රීතියකට අනුකූල වීම යන්න රැකවරණය ලැබීමට (safe harbour) කොන්දේසියක් නොවිය යුතුය. නීතිවිරෝධී අන්තර්ගතයන් සම්බන්ධයෙන්, ඒ ගැන දැන්වීමක් ලැබෙනතුරු සහ ලැබෙනතාක් අන්තර්ජාල අතරමැදියන් වගකීමක් දරන්නේයැයි නොසැලකිය යුතුය. නීතිය යටතේ අන්තර්ගතයන් ඉවත්කරන ලෙසට කරන ලද ඉල්ලීමක් අතරමැදියන් විසින් පිලිපැදීමෙන් පසු තමන් එම අන්තර්ගතයේ සත්කාරක (host) ලෙස ක්‍රියා කිරීම සම්බන්ධයෙන් වගකීමට යටත්කල නොහැකිබව පනත් කෙටුම්පත මගින් සහතික කළ යුතුය.

අධිකරණයකින් හෝ ස්වාධීන නියාමන අධිකාරියක් මගින් නීතිවිරෝධී අන්තර්ගතයක් ඉවත්කරන ලෙස අතරමැදියන් වෙත දැන්වූ පසු ඊට කඩිනමින් ක්‍රියාත්මකවීමේ අවශ්‍යතාව ඉටුකිරීම සඳහා “දැන්වීම සහ ඉවත්කිරීම” සම්බන්ධයෙන් වන පැහැදිලි ක්‍රමවේදයක් විශේෂයෙන්

සඳහන් කලයුතුය. නීතිමය දැන්වීම් අතරමැදියන් වෙත ඉදිරිපත් කිරීමේදී අනුගතමය කලයුතු විධික්‍රමයන්, මතු සඳහන් දෑ ද ඇතුළුව පනත් කෙටුම්පත මගින් පැහැදිලිව දැක්විය යුතුය.

- ගැටලුවට තුඩු සි ඇති අන්තර්ගතයට අදාලවන වෙබ් සබැඳිය (URL) පැහැදිලිව හඳුන්වාදෙමින්, අවශ්‍යනම් සහ ඊට අදාල වනවිට විඩියෝ කාල මුද්‍රාව (video timestamp) හෝ එවැනි වෙනත් අනන්‍ය හඳුනාගැනීමේ සලකුණක් (දෙවන මට්ටමේ වෙබ් සබැඳියක් (domain) එකක් නොවිය යුතුය)
- අදාල වන දේශීය නීතියේ වගන්තින් සහ එය බලපාන රට ද ඇතුළුව නීතිමය හිමිකම්පෑමේ අයිතිය පැහැදිලිව දැක්විය යුතුය.
- විශේෂයෙන් අයිතිය පිළිබඳව හිමිකම් ප්‍රකාශකරන ස්වභාවයේ දැන්වීම්වලදී අයිතිවාසිකම් දරන්නා පැහැදිලිව හඳුනාගැනීමට දැන්වීම එවන්නා සඳහන් කිරීම; සහ
- හිමිකම්පාන ඉල්ලීම අධිකරණ බලාධිකාරයට අදාලවන නීතිමය ආකෘති පත්‍රයක් යොදාගනිමින් යහපත් වේගතාව සහ වලංගුභාවය සහතික වන ලෙස (බොරු සාක්ෂි දීමට අදාළ වන දිවුරුමක් යටතේ වැනි) ඉදිරිපත් විය යුතුය.

6. ස්ථාවර ක්‍රියාවලියක් සැපිරීමට ගතවන කාල: පනත් කෙටුම්පත (26 වගන්තිය) මගින් නීතිමය ඉවත්කිරීමේ දැන්වීමක් යොමුකර පැය 24ක් ඇතුළත අතරමැදියන් ඊට අනුගතව ක්‍රියාත්මක වීම අවශ්‍ය වෙයි. වෙනත් රටවල උදාහරණ මගින් පැහැදිලිවන්නේ නීතිමය ඉවත් කිරීම නියෝග එවැනි කෙටි දැනුම්දීම (උදා: පැය 24) තුළ සිදුකිරීම ප්‍රයෝගික නොවන බවයි. අපේක්ෂිත ආරක්ෂිත බලපෑම් නොතකා, ගනුදෙනු කිරීමට සිදුවන අන්තර්ගතයන් පරිමාව පිළිබඳ නොසලකා සහ විශේෂයෙන් තොරතුරු සඳහා ප්‍රවේශවීම හා අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස ආරක්ෂා කිරීම ඇතුළුව අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් ප්‍රමිතීන් සහ මහජන සුබ සිද්ධියට අදාලව ඉවත්කිරීමේ ඉල්ලීම් සමාලෝචනය කිරීමට එවන් තත්වයක් තුළ ලැබෙන ඉඩකඩ සීමාසහිත වෙයි. අන්තර්ගතය හානියට සමාන නොවන බව සැලකිල්ලට ගැනීම වැදගත්ය. හානියේ බරපතලකම වෙනස් වන බැවින් අන්තර්ගතයෙන් සිදුවන හානියේ ප්‍රමාණය අනුව ලැබෙන ඉල්ලීම් ප්‍රමුඛතා ගත කිරීමට සමාගම්වලට ඉඩ දිය යුතුය. සිදුවීමෙන් සිදුවීමට අන්තර්ගතයන් ඉවත්කිරීමට ලැබෙන නියෝගයන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට ගතවන කාලය

වෙනස් වෙයි. ඉල්ලීමේ ඇති සංකීර්ණතා, අවධානයට යොමුවී ඇති අන්තර්ගතයේ පරිමාව සහ තොරතුරුවල ඇති සම්පූර්ණ බව (උදා: නීතිමය හේතු වැනි) ආදිය ඊට හේතුවයි. එකිනෙකට වෙනස් සන්දර්භ, එකිනෙකට වෙනස් ව්‍යාපාර සහ තාක්ෂණයන් අතර පවතින නීත්‍යානුකූල වෙනස්කම් ද ඒ අතර වෙයි. ඉල්ලීම් කරන අධිකාරිය මගින් සියලුම තොරතුරු සැපයූ පසු නීතිමය ඉවත්කිරීමේ නියෝග තක්සේරු කිරීමට සමාගම්වලට සාධාරණ කාලයක් අවශ්‍යය. එනිසා පැය 24ක් තුළ නියෝගයකට ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතුවට වන වගන්තිය පනත් කෙටුම්පතක් ඉවත් කලයුතුය. ඒ වෙනුවට පැහැදිලි, සහේතුක සහ සම්පූර්ණ දැන්වීමක් ලැබුණු පසු, උපරිම උත්සහයක් දරන පදනම යටතේ මාර්ගගත සේවා සපයන්නන් විසින් සාධාරණ කාලයක් තුළ ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතුවීම, අවශ්‍යතාවයක් බවට පත්කළ හැකිය.

7. නියමිත ක්‍රියාවලි අයිතිවාසිකම් සහ ක්‍රියා පටිපාටි ආරක්ෂණ:

මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිලිබඳ කොමිෂන් සභාව මගින් පවත්වන පරීක්ෂණයකදී ඉන් බලපෑමට ලක්වන පාර්ශ්වයන්ට ඊට එරෙහිව අධිකරණයකට යෑමට හෝ නීත්‍යානුකූල ඉවත්කිරීමේ දැන්වීම්වලට එරෙහිව ස්වාධීන ආයතනයකට අභියාචනා ඉදිරිපත් කිරීමට ක්‍රියාවලියක් පනත් කෙටුම්පත මගින් දක්වා නොමැත. මෙය ශ්‍රී ලංකා ව්‍යවස්ථාවේ 12(1) වගන්තියට පටහැනිය. ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් එය අර්ථ දක්වා ඇති පරිදි නඩු විමසීමකට යොමුවීම මහජනයා සතු අයිතියකි. නීත්‍යානුකූල ඉවත්කිරීමේ දැන්වීම්වලට එරෙහිව අභියාචනා කිරීමට හෝ නඩු පැවරීමට පුද්ගලයින්ට සහ සමාගම්වලට පනත් කෙටුම්පත මගින් ඉඩ ප්‍රස්ථාව සලසා දිය යුතුය.

8. පරිශීලක දත්ත සහ පද්ධති ප්‍රවේශය: උඩුගත කරන්නා (uploader)

නොදන්නා අවස්ථාවල අදාළ තැනැත්තාගේ අන්‍යන්‍යතාව හෙළි කරන ලෙස අතරමැදියන්ට නීත්‍යානුකූල ඉවත්කිරීමේ නියෝග නිකුත් කිරීමට පනත් කෙටුම්පත (28 සහ 29 වගන්ති) මගින් යෝජිත මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිලිබඳ කොමිෂන් සභාවට බලය පවරා තිබේ. මෙවැනි වැරදිවලට අදාළව කෙරෙන පරීක්ෂණවලදී ග්‍රාහකයින්ගේ තොරතුරු, පරිඝනක පද්ධති, ගනුදෙනුවලට අදාළ දත්ත (traffic data), සන්නිවේදන ආදී විස්තර පොලිසිය විසින් ද ඉල්ලා සිටීමට ඉඩ තිබේ. ඉතාම පුළුල් සහ බොහෝවිට පීඩාකාරීවීමට අමතරව මෙම ඉල්ලීම්

ඉතාම සංවේදී තොරතුරුවලට සම්බන්ධය. නිදසුනක් ලෙස පරිශීලකයින්ගේ විස්තර, සේවා මිල ගණන් සහ වැදගත් සේවා වැඩි දියුණුකිරීම් වැනි දෑ එක්තරා ආකාරයකට වාණිජ රහස් ලෙස සැලකේ. විදේශ රටක සිට සේවා සපයන ආයතනයකට විධිමත්, නීත්‍යානුකූල ජාත්‍යන්තර මාර්ගයකින් තොරව ඉදිරිපත්වන ඉල්ලීම් නිසා විදේශීය නීති සමග ගැටුම් ඇතිවිය හැකිය. තවද අන්‍යතාවන් හෙලිකිරීම පිණිස අන්තර්ජාල අතරමැදියන්ට එක් අන්තයක සිට අනෙක් අන්තය දක්වා ඇති සංකේතනය (end-t- end encryption) බිඳීමට සිදුවන අතර සංකේතන වේදිකාවේ ව්‍යුහාත්මක සැකැස්ම මූලධාරීකව වෙනස් කිරීමකින් තොරව එය තාක්ෂණිකව කිසිසේත්ම සිදුකල හැකි දෙයක් නොවේ. සමාගම් වෙතින් පරිශීලක දත්ත අනාවරණය කරගැනීම සඳහා පනත් කෙටුම්පත අන්තරජාතික නීතිය යටතේ ස්ථාපිත කර ඇති පටිපාටි මෙන්ම (ජාත්‍යන්තර) ගිවිසුම් මත පදනම්වන සහ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික ක්‍රියාපටිපාටි අනුගමනය කිරීම සුදුසුය.

9. රටින් පිටස්තරව (නීතිය ක්‍රියාවේ) යෙදවීම: පනත් කෙටුම්පතට (iii කොටස සහ 34 වගන්තිය) අනුව එය රටින් පිටස්තරව යොදාගැනීමේ අදහසක් ද ගම්‍ය වෙයි. “ශ්‍රී ලංකාවේ හෝ ඉන් පිටත හෝ ඕනෑම පුද්ගලයෙක්” යනුවෙන් එහි සඳහන් වීම ඊට හේතුවයි. එකිනෙකට වෙනස් රටවල්වල වෙනස් නීති පද්ධති මෙන්ම පරස්පර නීතිද පැවතිය හැකිය. එක රටක නීතියක් පිටස්තර රටක ක්‍රියාත්මක කිරීමට යාමෙන් ගැටුම් මෙන්ම කුමන රටේ නීතිය ප්‍රමුඛ විය යුතුදැයි ව්‍යාකූලත්වයක් හටගනී. රටින් පිටස්තරව එක රටක නීතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යාම ගෝලීය භාවිතාවක් නොවේ. එනිසා රජය එවැන්නක් එකපර්ශවීයව කිරීමට යාම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාරවලට අවාසිදායක තත්වයක් නිර්මාණය කරන අතරම අනිකුත් රජයන් ද එවැනිම ආකාරයට කටයුතු කිරීමට පොළඹවයි.

10: මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිලිබඳ කොමිෂන් සභාවේ බලතල සහ ස්වාධීනත්වය: පනත් කෙටුම්පත (ii කොටස) මගින් අලුතින් පිහිටුවන මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිලිබඳ කොමිෂන් සභාවට (සහ අමාත්‍යවරයාට) ව්‍යාප්ත වූ බලතල සමූහයක් පවරයි. කොමිසමට සාමාජිකයින් පත්කිරීමේ පෙර නොවූ විරූ සහ කිසිවකින්

සීමා නොවෙන අන්දමේ බලයක් ජනාධිපතිවරයාට පැවරේ. එය වගවීම සමබන්ධයෙන් මෙන්ම බලය අයුතු ලෙස යෙදවීමේ හැකියාව පිළිබඳවද සැක සංකා මතු කරයි. දේශපාලන අතපෙවීම්වලින් නිදහස් නොවූ ආයතනයක බලය සහ කාර්යයන් භාෂණයේ සහ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහසට තර්ජන එල්ල කරයි. දේශපාලන බලපෑම් අවමකිරීමට සහ පුළුල්ව පැතිරුණු හවුල්කරුවන් සමූහයකට වගවීමට නියාමකයින් ව්‍යුහාත්මක ස්වාධීනත්වයක් භුක්ති විදිය යුතුය. මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිළිබඳ කොමිෂන් සභාවේ තීරණ විෂය මූලික හා පාරදාශ්‍රය බවට මහජනතාවට විශ්වාසයක් තිබිය යුතුය. පුළුල්ව පැතිරුණු හවුල්කරුවන් සමූහයක් (සමාගම්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, සහ ශාස්ත්‍රඥන් ද ඇතුළුව) සමග අදහස් හුවමාරු කරගැනීම කොමිෂන් සභාවට ඇති එක් විධිමත් අවශ්‍යතාවයකි. ඔවුන්ගේ අදහස්වලට නිසි සැලකිල්ල දැක්වීම නීති සහ මාර්ගගත ආරක්ෂණය වෙනුවෙන් වර්ෂා සංග්‍රහයන් සම්පාදනයටත් වැදගත් වෙයි. විශේෂ පුද්ගලයින්ගේ හෝ ආයතනවල අවශ්‍යතා මත පදනම්ව නොව සමාජයේ පොදු අවශ්‍යතාව විදහා දැක්වෙන නීති සම්පාදනයට මෙයින් නියාමකයින් දිරිගැන්වෙනු ඇත. මීට අමතරව නියමකවරයාගේ බලතල සමානුපාතිකභාවය, ව්‍යවස්ථාමය සහ නියමිත ක්‍රියාවලිය යන මූලධර්මයන්ට යටත් විය යුතුය. මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිළිබඳ කොමිෂන් සභාවට සාමාජිකයින් පත්කළ යුත්තේ දේශපාලන ස්වාධීනභාවය සුරැකෙන සහ ඒ සඳහා වන පත්වීම් ක්‍රමවේදයකට අනුවය. කොමිෂන් සභාවට අර්ධ අධිකරණ බලතල ලබා නොදිය යුතු අතර මාර්ගගත සබැඳියක් ((online location) (අසත්‍ය ප්‍රකාශ පළකිරීම නිසා) නම් කරන ලද මාර්ගගත සබැඳියක් (declared online location) ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට බලය ලබා නොදිය යුතුය. මේ සියල්ල පිළිබිඹුවන ආකාරයට කෙටුම්පත සංශෝධනය විය යුතුය.

11. මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිළිබඳ කොමිෂන් සභාව සමග ලියාපදිංචිවීම: පනත් කෙටුම්පතේ (11 සහ 53 වගන්තින්) මගින් මාර්ගගත සේවා සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි වියයුතු ආකාරය නිර්ණය කිරීමේ බලය කොමිෂන් සභාවට පවරා දී ඇත. ලියාපදිංචිවීම හෝ බලපත්‍රයක් හිමිකරගැනීම සාමාන්‍යයෙන් අවශ්‍යවන්නේ සම්පත්

සීමාසහිතවීම හෝ බලපත්‍රය ලබාගැනීම වෙනුවෙන්, ජංගම, රූපවාහිනී හෝ ගුවන්විදුලි නාලිකා සංඛ්‍යාත ආදී යමක් හිමිකරගැනීමට ලැබීම වැනි තත්වයකදීය. අන්තර්ජාල මාර්ගගත සේවා සැලකීමේදී එවැනි සීමිත සම්පත් යොදාගනිමකින් තොරව සේවා ගණනාවක් ලබාදීමේ හැකියාව ඇත. බොහෝ රජයන් මෙවැනි ප්‍රතිපත්ති සංකීර්ණ ගෝලීය ආර්ථික අභියෝගවලට සරල විසඳුමක් සේ දුටුවද සත්‍ය නම් එවන් ප්‍රතිපත්තිවලින් රටකට සහ එරට සමාගම්වලට සිදුවන අවාසිය ඉන් ලැබෙන ප්‍රතිලාභවලට වඩා ඉතා වැඩිවීමයි. ඒ වෙනුවට දේශීය ලියාපදිංචියකට දරන ප්‍රයත්න රටේ සෑම ආර්ථික ක්ෂේත්‍රයකම තරගකාරීත්වය අඩුකරන අතර ජාත්‍යන්තර ව්‍යාපාරයන්හි නිරතවීමේ වියදම ඉහල නංවන නිසා ගෝලීය ආර්ථිකයේ යහපැවැත්ම ද අනතුරේ හෙලයි. අන්තර්ජාතික දේශපාලන ආර්ථිකය පිලිබඳ යුරෝපා මධ්‍යස්ථානය මගින් සිදුකළ “[බලහත්කාරී දේශීයකරණය](#)” අධ්‍යනයට අනුව එවන් ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් රටවල්/කලාප හතක ආර්ථිකයට සිදුවී ඇති සෘණාත්මක බලපෑම ඒවායේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට අදාලව පහත දක්වා ඇත. බ්‍රසීලය- 0.2%, චීනය - 1.1%, යුරෝපා සංගමය-0.4%, ඉන්දියාව -0.1%, ඉන්දුනීසියාව - 0.5%, කොරියාව-0.4%, වියට්නාමය - 1.7%. මේ හේතුව නිසාම ලියාපදිංචිවීමේ අවශ්‍යතාවය පනත් කෙටුම්පතින් ඉවත් කළයුතුය.

12. වර්ග සංග්‍රහ: පනත් කෙටුම්පත (11,30 සහ 53 වගන්තින්) මගින් මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිත භාවය පිලිබඳ කොමිෂන් සභාව වෙත රීති ආකාරයෙන් සකසන වර්ග සංග්‍රහ හඳුන්වාදීමට පුළුල් බලතල ලබාදී තිබේ. එසේ කර ඇත්තේ එවැනි රීති හඳුන්වාදීමට ක්‍රියාපටිපාටි මාර්ගෝපදේශ හෝ රැකවරණ පිලිබඳ කොන්දේසි, නිර්ණායක සහ ක්‍රියාවලියකින් තොරවය.

කලින් පෙන්වා දුන් පරිදි පුළුල්ව පැතිරුණු හවුල්කරුවන් සමූහයක් (සමාගම්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, සහ ශාස්ත්‍රඥන් ද ඇතුළුව) සමග අදහස් හුවමාරු කරගැනීම කොමිෂන් සභාවට ඇති එක් විධිමත් අවශ්‍යතාවයකි. ඔවුන්ගේ අදහස්වලට නිසි සැලකිල්ල දැක්වීම රීති ආකාරයෙන් සකසන වර්ග සංග්‍රහයන් අදාලවීමටත්, ප්‍රයෝගික/ක්‍රියාත්මක කළ හැකි සහ කාර්ය සඳහාත් සුදුසු විය යුතුය.

එවැනි වර්ග සංග්‍රහයක් පිළිබඳ උදාහරණයක් වන්නේ සිවිල් සමාජයේ මූලිකත්වයෙන් සම්පාදනය කළ “මාර්ගගත ආරක්ෂාව සහ වගකීම් සහගත අන්තර්ගතය සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ආචාරධර්ම මාලාවයි. (ආචාරධර්ම මාලාව)”. එය සම්පාදනය කරන ලද්දේ ප්‍රධාන හවුල්කරුවන් - කර්මාන්තය, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ රජය ඇතුළුව - සමග කරන ලද පරිපූර්ණ සහ දීර්ඝ අදහස් හුවමාරුවකින් අනතුරුවය. එසේ කරන ලද්දේ ඊට අවශ්‍ය පිළිගැනීම, සහයෝගය, ක්‍රියාවෙහි යෙදීමේ හැකියාව සහ අනාගතයේදී ඊට අනුකූලතාවය ලබාගැනීමේ අරමුණ ඇතිවය. හොඳම නියාමනයන්ට සහ අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් ප්‍රමිතීන්ට අනුගතවෙමින් පනත් කෙටුම්පත සිය විෂය පථය පටු කරමින් දැන්වීම් සහ ඉවත්කිරීමේ නීති පාලන තන්ත්‍රයක් ඇති කිරීම අරමුණු කරගෙන මෙම ආචාර ධර්ම මාලාව ද ඊට ඇතුළත් කිරීම ගැන සලකා බැලිය යුතුය.

13. ව්‍යස්ථාදායක උපදේශනය: දැනට ආණ්ඩුව සහ හවුල්කරුවන් අතර සිදුකෙරෙන සංවාදය ප්‍රතිපත්ති සාධනයෙහිලා ඉතා වැදගත් අංගයකි. කිසියම් ප්‍රතිපත්තියක් විවිධාකාර පාර්ශවකරුවන්ට ක්‍රමනාකාරයෙන් බලපෑමක් ඇති කරයිද යන්න පිළිබඳව එමගින් නීති සම්පාදකයින්ට පෘථුල සහ විවිධ අවබෝධයක් ලැබීම සහතික කරයි. මනා සහ පෘථුල උපදේශනයක් ප්‍රතිපත්ති ගොඩනැංවීමේ ක්‍රියාවලිය පුරාම සිදුකිරීම අවබෝධය ඇතිකිරීමට සහ පෝෂණය කිරීමට උපකාරී වෙයි. පනත් කෙටුම්පත ඉදිරිපත් කෙරුණේ හවුල්කරුවන් සමග කෙරුණු කිසිදු පූර්ව අදහස් විමසීමකින් තොරවය. එහි ප්‍රතිපලය වූයේ තාක්ෂණ සමාගම්, සිවිල් සමාජය, අනෙක් රජයන් සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව විසින් සැලකිලිමත් වීමට යෙදුණු, ක්‍රියාත්මක කිරීම දුෂ්කර කෙටුම්පතක් බිහිවීමය. පනත් කෙටුම්පත සම්මත කිරීමට පෙර ඊට යොදන සංශෝධන සහ සංස්කරණයන් අඩුම තරමින්වත් හෝ මෙම හවුල්කරුවන් සමග අර්ථාන්විත සහ පෘථුල උපදේශනයකට බඳුන් කළ යුතුය.